

EU:n uusi kiertotaloussäädös

Vauhtia kiertotalouden sisämarkkinoihin

EU:n kiertotaloussäädöksen tavoitteena on vauhdittaa kiertaloussiirtymää hyödyntämällä EU:n sisämarkkinoita.

Komissiolta odotetaan vuonna 2026 esitystä EU:n kiertotaloussäädöksestä (Circular Economy Act). Sen tavoitteena on kehittää kierrätysraaka-aineiden sisämarkkinat kehittämällä jäte- ja kierrätys sääntelyä sekä luomalla uusiomateriaaleille kysyntää. Tulevan sääntelyn suuntaviivoja saatiin jo maaliskuussa 2025 julkaistussa Clean Industrial Deal -aloitteessa.

EK:n viestit päättäjille

Kiertotalous on kestävä talouskasvun ajuri ja keino kilpailukykyyn sekä resilienssin parantamiseen globaalissa taloudessa. Kiertotalouden on perustuttava markkinaehtoisille ratkaisuille. Uudet tuotteet, palvelukonseptit ja muut innovaatiot syntyvät ennen kaikkea kysynnän ja kilpailun kautta. Erityistä huomiota on kiinnitettävä jo hyväksytyn kiertotaloussääntelyn kustannustehokkaaseen toimeenpanoon.

Kiertotalouden sisämarkkinat

- Sisämarkkinoiden on perustuttava yritysvetoiseen digitaaliseen tuotepassiin ja ekosuunnitteluun. Tuoteryhmäkohtaisilla ekosuunnitteluvaatimuksilla voidaan edistää uudelleenkäyttöä ja pidentää tuotteiden elinkaarta.
- Pidentämällä tuotteen elinkaarta lisätään tuotteiden, materiaalien ja resurssien arvon säilyttämistä mahdollisimman pitkään vahvistaen EU:n kilpailukykyä sekä parantaen strategista omavaraisuutta.
- Sisämarkkinoiden luominen edellyttää kierrätysraaka-aineiden vapaata liikkumista yli rajojen. On tärkeää yhdenmukaistaa sivutuotekriteerit ja jätteen luokittelun päättymisen kriteerit (ei enää jätettä, EEJ). Lisäksi hyväksyntäprosessien tulee olla eri jäsenmaissa samanlaisia. Tällöin yhden maan myöntämä sivutuote- tai EEJ-status kelpaisi sellaisenaan toisessakin jäsenmaassa.

Kierrätysmateriaalien tehokkaampi hyödyntäminen

- Biokaasun ja ravinteiden kierrätyksen edistäminen osana biotalousstrategiaa tukee kriittisten raaka-aineiden saatavuutta ja siirtymää kohti vähäpäästöisempää energiajärjestelmää. EU:ssa sivuvirtojen hyödyntäminen biokaasun tuotantoon tulee nähdä osana kiertotaloutta, sillä sivutuotteena talteen saatavat ravinteet tukevat lannoiteomavaraisuuden vahvistamista.
- Kierrätysmateriaalien käytössä tulee siirtyä varovaisuusperiaatteesta riskiperusteiseen arviointiin. Esimerkiksi terveydelle ja ympäristölle haitallisten aineiden raja-arvot tulee arvioida riskiperusteisesti kierrätysmateriaalin lopputuotteen mukaan.

Lisätiedot:

Asiantuntija, Fanny Larsen, p. +358 40 778 2683 fanny.larsen@ek.fi

Tasapuoliset kilpailunedellytykset

- Julkisissa hankinnoissa kiertotaloutta ja kestävyyttä voidaan edistää monin tavoin, mutta Made in Europe -tyyppiset yleiset hankintakriteerit eivät ole siihen järkevä keino. Julkisten hankintojen tulee perustua aitoon kilpailullisuuteen, vaikuttavuuteen ja verovarojen tehokkaaseen käyttöön. Julkisia hankintoja varten voidaan laatia ohjeita ja kriteerejä kiertotalouden mukaisten hankintojen edistämiseksi.
- Kiertotalouslainsäädännön tulee kohdella eri materiaaleja neutraalisti. Yrityksillä on oltava mahdollisuus valita tuotteisiin niiden käyttötarkoituksen ja ympäristövaikutusten kokonaisarvioinnin perusteella parhaat materiaalit.
- Pakkauksia ja pakkausjätettä koskevaa sääntelyä on järkevöitettävä. Pakkausten uudelleen käyttöön ja -täyttöön liittyvät vaatimukset aiheuttavat eurooppalaisille yrityksille kustannuksia ilman todennettuja ympäristöhyötyjä. Vaatimuksia pakkausten uudelleenkäytöstä on yksinkertaistettava.
- Verkkomarkkinapaikat, jotka myyvät tuotteita EU:n kuluttajille kolmansissa maissa sijaitsevilta myyjiltä tai tehtailta, tulisi luokitella talouden toimijoiksi ja tuottajiksi tuottajavastuiden osalta. Tällöin verkkomarkkinapaikat kantaisivat samat vastuut kuin maahantuojat tuotteiden tai pakkausten vaatimustenmukaisuudesta jo ennen kuin ne saatetaan myyntiin EU:ssa. Alusta on ainoa toimija, jolla on mahdollisuus valvoa niillä toimivia yhtiöitä. Alustojen vastuun lisääminen on toteutettavissa, mutta se vaatii EU-tason lainsäädäntömuutoksia.
- EU:n ulkopuolisilta verkkomarkkinapaikoilta EU-alueelle ostettavat tuotteet voivat sisältää EU-alueella kiellettyjä aineita. Elinkaarensa lopussa nämä tuotteet päätyvät samoihin keräys- ja kierrätysjärjestelmiin muiden tuotteiden kanssa, mikä voi haitata tai kokonaan estää uusiomateriaalin käytön.

Lisätiedot:

Asiantuntija, Fanny Larsen, p. +358 40 778 2683 fanny.larsen@ek.fi